Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 02 Kolovoz 2026 08:40
Objavljeno: Nedjelja, 02 Kolovoz 2026 08:40

Udruge za zdravo življenje POST i za prevenciju prekomjerne težine izradile su Prijedlog zakona o zaštiti djece od pretilosti i zdravstvenom označavanju prehrambenih proizvoda, prema kojemu bi se uvele upozoravajuće oznake na hrani i ograničio marketing nezdrave hrane usmjeren na djecu.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) više od trećine (36,1 posto) osmogodišnje djece u Hrvatskoj ima prekomjernu tjelesnu masu ili debljinu, čime se Hrvatska nalazi među europskim državama s najvećim udjelom dječje pretilosti.

Dječja pretilost povećava rizik razvoja šećerne bolesti tipa 2, visokog tlaka, poremećaja metabolizma masti i masne bolesti jetre, te značajno utječe na psihičko zdravlje, samopouzdanje i društvene odnose djece, objasnio je liječnik obiteljske medicine i jedan od autora zakona Dražen Gorjanski.

Naveo je kako se zakonom predlažu jasnije informacije o prehrambenim proizvodima, bolja zaštita djece od agresivnog marketinga nezdrave hrane, obveza osiguravanja zdravijih prehrambenih izbora te dostupnosti pitke vode na svim mjestima konzumiranja hrane.

"Uz to, predlažemo obvezu edukacije trudnica, edukacije djece o tehnikama marketinga hrane te zdravijeg prehrambenog okruženja ne samo u školama, nego i na mjestima okupljanja djece", dodao je.

Jednostavne upozoravajuće oznake na prednjoj strani ambalaže

Naglasio je kako zakon ne zabranjuje nijedan prehrambeni proizvod niti građanima oduzima slobodu izbora, već je cilj bolje informiranje potrošača.

"Jasnije informacije" u praksi znače uvođenje jednostavnih upozoravajućih oznaka na prednjoj strani ambalaže, kojima bi se potrošače upozoravalo na visok udio šećera, soli ili zasićenih masti u proizvodu.

Gorjanski je objasnio i kako se prepoznaje marketing usmjeren djeci.

"Kriteriji su prilično jednostavni - koristi li reklama dječje likove, crtiće, igračke, igre, influencere popularne među djecom, dječji jezik ili se prikazuje u medijima i terminima prvenstveno namijenjenima djeci. To su kriteriji koji se već primjenjuju u više država", pojasnio je Gorjanski.

Potvrdio je i da bi se pravila odnosila i na društvene mreže poput TikToka i Instagrama, u dijelu koji se odnosi na promicanje prehrambenih proizvoda djeci, dok zakon ne bi uređivao opći rad tih platformi.

Bez novog poreza, uz mogućnost budućih fiskalnih mjera

Gorjanski je odbacio tvrdnje da predloženi zakon uvodi porez na nezdravu hranu.

"Zakon ne uvodi novi porez. On samo ostavlja mogućnost da Vlada, ako za to postoje stručni razlozi i procjena učinaka, u budućnosti razmotri fiskalne mjere. To bi zahtijevalo posebne

Phoca PDF

odluke i dodatne analize", rekao je, potvrđujući da bi eventualno uvođenje takvih mjera i odluka o trošenju prikupljenih sredstava zahtijevalo poseban zakon.

Na pitanje mijenja li se školska prehrana, Gorjanski je istaknuo da bi škole postupno trebale uskladiti ponudu s prehrambenim standardima, što znači da proizvodi s nepovoljnim nutritivnim profilom ne bi bili dio redovite školske prehrane. "Djeca neće ostati bez užine, cilj je da ponuda bude nutritivno kvalitetnija, a ne siromašnija", naglasio je.

Kriteriji vrijede jednako za sve, uključujući kulen i pršut

Objašnjavajući kako su određeni kriteriji nutritivne kvalitete, Gorjanski je rekao da se oni temelje na međunarodno priznatim modelima, prvenstveno modelu Svjetske zdravstvene organizacije za europsku regiju. "Ne procjenjuje se je li proizvod domaći ili strani, nego njegov sastav. Tradicionalni proizvodi nisu zabranjeni, ali ako prema objektivnim kriterijima imaju nepovoljan nutritivni profil, na njih se primjenjuju ista pravila kao i na sve druge proizvode", pojasnio je, potvrđujući da bi se to moglo odnositi i na proizvode poput kulena ili pršuta, ovisno o njihovu sastavu.

Poseban dio zakona odnosi se i na zaštitu djece od reklama koje promiču mršavljenje.

"Djeca, osobito djevojke, danas odrastaju okružena proturječnim porukama. S jedne su strane izloženi reklamama koje potiču konzumaciju hiperkaloričnih proizvoda, a s druge porukama koje često promiču ekstremno mršave ideale ljepote. Cilj zakona je zaštititi djecu od oba oblika štetnog utjecaja i promicati zdrav odnos prema prehrani i vlastitom tijelu", istaknuo je Gorjanski.

Provedbu će nadzirati inspekcija

Na pitanje očekuje li otpor proizvođača hrane, Gorjanski odgovara da zakon, kad stupi na snagu, postaje obvezujući za sve proizvođače i uvoznike. "Proizvodi koji podliježu obvezi upozoravajućeg označavanja morat će biti označeni u skladu sa zakonom, a provedbu će nadzirati nadležna inspekcijska tijela. Kao i kod svakog drugog propisa, očekuje se da će se proizvođači uskladiti sa zakonskim obvezama", rekao je.

Upitan hoće li zakon doista smanjiti pretilost djece, Gorjanski je rekao da nijedan zakon sam po sebi ne može riješiti taj problem, ali da međunarodna istraživanja pokazuju kako kombinacija upozoravajućeg označavanja, ograničavanja marketinga i poboljšanja prehrambenog okruženja može značajno pridonijeti smanjenju pretilosti.

Naveo je nedavno objavljeno istraživanje u časopisu The Lancet, koje je obuhvatilo više od 300.000 djece u Čileu, a pokazalo je da takve mjere imaju mjerljiv pozitivan učinak.

Prijedlog zakona izradile su Udruga za zdravo življenje POST i Udruga za prevenciju prekomjerne težine, a građani, liječnici, roditelji i predstavnici prehrambene industrije mogu komentare na tekst zakona dostaviti do 15. rujna, putem stranica postosijekonline.eu i uppt.hr, prije nego što prijedlog bude upućen u saborsku proceduru. (Piše: Tonka Vuković, Hina)

Phoca PDF

Udruge traže zakon o zaštiti djece od pretilosti, trećina osmogodišnjaka s prekomjernom

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 02 Kolovoz 2026 08:40
Objavljeno: Nedjelja, 02 Kolovoz 2026 08:40

Phoca PDF